

Szczecin, 11 maja 2025 r.

**Rada Miejska Stepnicy
Urząd Miasta i Gminy Stepnica
ul. Tadeusza Kościuszki 4,
72-112 Stepnica**

Zarząd Stowarzyszenia Na Rzecz Wybrzeża, grupa jego Założycieli oraz wieloletni członkowie, a także współdziałający animatorzy ochrony przyrody oraz zrównoważonego rozwoju na cennych przyrodniczo obszarach, zwracają się z propozycją utworzenia PARKU NARODOWEGO ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO.

Proponowany Park Narodowy powinien objąć najcenniejsze nizinne fragmenty nadzalewowych łąk pastwisk i trzcinowisk, które od 1996 roku są w posiadaniu i zarządzie Stowarzyszenia na Rzecz Wybrzeża, a także funkcjonujący od 1974 roku Rezerwat Torfowiskowy oraz wybrany akwen wschodniej części Zalewu Szczecińskiego.

Obszar planowanego Parku jest w całości położony w ramach sieci NATURA 2000: **Zalew Szczeciński PLB320009** oraz **Łąki Skoszewskie PLB320007** oraz **Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320018**, a administracyjnie znajduje się w gminach Stepnica i Wolin.

Położenie planowanego Parku ilustruje załączona mapa.

Hasło przyświecające idei powołania tego parku to: **„Park inny niż wszystkie”**. Byłby to bowiem pierwszy w Polsce park narodowy, gdzie w jego nieleśnej części lądowej funkcjonuje ekstensywne rolnictwo, będące swoistym narzędziem aktywnej ochrony przyrody. Ponadto możliwa będzie do realizacji dla odwiedzających, turystów i gości wszechstronna działalność turystyczna oraz działalność ukierunkowana na aspekty edukacyjne. Przewiduje się także dalsze utrzymanie gospodarczego wykorzystania wód Zalewu Szczecińskiego. Oznacza to utrzymanie zapisów i wypracowanych kompromisów w czasie tworzenia i ustalania sposobów funkcjonowania sieci Natura 2000.

Według założeń, Park Narodowy Zalewu Szczecińskiego obejmie łącznie ponad 5.300 ha, z czego jego część lądowa stanowiłaby 1.320 ha. Wykaz działek planowanych do objęcia granicami parku oraz stosunki własnościowe zawiera załączona tabela. Biorąc pod uwagę planowaną część lądową Parku należy podkreślić, że w większości są to tereny będące własnością lub w dzierżawie

Stowarzyszenia Na Rzecz Wybrzeża albo stanowiące własność Skarbu Państwa będące w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie. Wytypowany obszar Zalewu Szczecińskiego, jako tzw. morskie wody wewnętrzne stanowi własność Skarbu Państwa i zarządzany jest przez Urząd Morski w Szczecinie.

Z przyrodniczego punktu widzenia już desygnowanie całego obszaru do sieci NATURA 2000 świadczy o jego wybitnych wartościach, a podstawową cechą jest zachowana (również w wyniku działań podejmowanych w ciągu ponad 25 lat przez Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża) bioróżnorodność siedlisk i gatunków roślin i zwierząt, sieci łąk i pastwisk oraz wód Zalewu.

Dokładniejsza charakterystyka przyrodnicza planowanego Parku Narodowego Zalewu Szczecińskiego stanowić będzie osobny dokument w procedurze jego tworzenia.

Teren projektowanego Parku w części południowo-wschodniej i wschodniej to obszary torfowiskowe, które już obecnie podlegają ochronie rezerwatowej. Są to głównie torfowiska wysokie z licznymi stanowiskami długosza królewskiego, woskownicy europejskiej, wiciokrzewu pomorskiego, a także olsu olszowo-brzozowego.

W północnej części planowanego Parku znajduje się okresowo zalewany półnaturalny Półwysep Rów, który jest jednym z nielicznych w Polsce obszarów z zachowanymi w stanie naturalnym połaciami roślinności słonolubnej. We wschodniej jego części w 1998 roku utworzono decyzją Rady Gminy Wolin użytek ekologiczny.

Jednym z elementów wyróżniających ten unikatowy obszar jest bogactwo awifauny. Jest to obecnie największe skupisko bielików w Europie, Półwysep Rów to siedlisko powracającego po latach nieobecności bataliona, nadbrzeżne trzcinowiska stanowią doskonały biotop bąka. Z kolei łąki i pastwiska na północ od Czarnocina znane są z obecności ponad 150 gatunków ptaków m.in. derkacza, kszyska, błotniaków stawowego i zbożowego, czapli białej, kani rudej, zimorodka kropiatki, a także bociana czarnego. Wody Zalewu, a szczególnie jego fragment znany jako Zatoka Skoszeńska, to ważne miejsce dla licznych gatunków kaczek (stada czernic liczące do 20.000 osobników).

Wprowadzone na początku XXI wieku przez Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża koniki polskie oraz bydło prymitywnej rasy „szkocka wyżynna” spełniają w nadbrzeżnym środowisku Zalewu Szczecińskiego podwójną, niezwykle istotną z punktu widzenia planowanego parku narodowego rolę. Przede wszystkim wspomagają działania w tak zwanej aktywnej ochronie przyrody poprzez realizowane całoroczne swobodne zgryzanie roślinności na obszarze ponad 450 ha, tym samym przyczyniając się do ograniczenia nadmiernego wzrostu roślinności trawiastej, co wybitnie sprzyja obecności licznych gatunków ptaków. Ponadto już sama obecność tych dużych ssaków stanowi niezwykłą, wykraczającą znacznie poza regionalną skalę, atrakcję turystyczną.

Tego rodzaju działalność sprawdziła się w licznych dotychczasowych przedsięwzięciach realizowanych przez Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża – właściciela zarówno stad zwierząt jak i terenu ich wypasu.

W 2005 roku z inicjatywy Stowarzyszenia Na Rzecz Wybrzeża, dla lepszej ochrony całości opisanego obszaru lądowego oraz znacznego fragmentu przylegających do niego wód Zalewu Szczecińskiego, powołano Park Natury Zalewu Szczecińskiego, gdzie prowadzi się modelowe wdrażanie aktywnej ochrony przyrody.

Planowany Park Narodowy Zalewu Szczecińskiego z pewnością odegra w regionie także ważną rolę społeczno-ekonomiczną, albowiem utworzenie parku narodowego to obecnie nie tylko kwestia zachowania i podkreślenia unikatowych wartości przyrodniczych objętych najwyższą formą ochrony terenów i akwenów. To także uwzględnienie szans na pozytywne zmiany w sąsiedztwie parku: nowe możliwości rozwoju, podniesienie rangi i atrakcyjności regionu, gminy i powiatu, szerokie uznanie aspektów kulturowych nierzadko leżących u podstaw wartości przyrodniczych. Te przesłanki zostały uwzględnione w koncepcji planowanego parku, szczególnie w świetle ponad 25 lat działalności na terenie gmin Stepnica i Wolin inicjatorów jego powstania, czyli Stowarzyszenia Na Rzecz Wybrzeża. Park narodowy to stymulator rozwoju turystyki, możliwość znacznego rozszerzenia usług tego sektora (kwatery prywatne, pensjonaty, pola campingowe i karawaningowe, baza wyżywieniowa). To również rozwinięcie istniejących już szlaków pieszych i rowerowych, działań edukacyjnych tematycznie związanych z przyrodą. Powstanie parku generuje więc nowe miejsca pracy tak w samym parku, jak i w szeroko rozumianym jego zapleczu.

Istnieje jeszcze jeden bardzo ważny aspekt – ekonomiczny. Powstanie Parku Narodowego Zalewu Szczecińskiego na terenie gmin Stepnica i Wolin jest równoznaczne z otrzymywaniem przez nie rokrocznie subwencji, zgodnie art. 29 Ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U.2024.01572 z dnia 1.10.2024). Oznacza to, że za każdy hektar gruntu objęty granicami Parku Narodowego Zalewu Szczecińskiego gminy otrzymują 620 złotych. Jest to niebagatelna kwota bezpośrednio wzbogacająca budżet gmin. Mechanizm ten już funkcjonuje w istniejących w Polsce parkach narodowych. Warto też wziąć pod uwagę fakt, że ceny nieruchomości w sąsiedztwie parków narodowych zwykle notują odczuwalny wzrost.

Zgodnie z planowanymi zapisami prawnymi na obszarze wód będących w granicach planowanego Parku Narodowego Zalewu Szczecińskiego, o czym już wspomniano, możliwa będzie kontynuacja prowadzenia rybołówstwa oraz wędkarstwa, a także dopuszczona będzie działalność w zakresie sportów wodnych i rekreacji na zasadach analogicznych do funkcjonujących obecnie na akwenach objętych granicami Wolińskiego Parku Narodowego. Zasady i zakazy, które będą obowiązywały na terenie wód Zalewu Szczecińskiego powinny być zbieżne z wypracowanym kompromisem w trakcie tworzenia obszaru Natura 2000 Zalew Szczeciński i dotychczasowymi pracami związanymi z jego planem ochrony. Wyłączeniu będą podlegały najcenniejsze fragmenty przybrzeżne, ze szczególnym uwzględnieniem okresu lęgowego ptaków wodnych i błotnych.

Planujemy szereg spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami miasta i gminy Stepnica, w czasie których będziemy mogli przybliżyć wszystkie aspekty powstania Parku Narodowego Zalewu Szczecińskiego, wyjaśnić wszelkie wątpliwości i wskazać konkretne przykłady możliwości rozwoju w oparciu o wartości przyrodnicze, naukowe i edukacyjne tego obszaru. Jesteśmy także gotowi, by na najbliższym posiedzeniu Rady Miejskiej Stepnicy zaprezentować koncepcję i przyszłe działania Parku.

Z wyrazami poważania i szacunku

w imieniu grupy inicjatorów utworzenia Parku Narodowego Zalewu Szczecińskiego

dr Kazimierz Rabski

Andrzej Borowiec

prof. dr habil. Stanisław Musielak

prof. dr habil. Elżbieta Kalisińska

dr Mirosław Smugała

Martyna Rabska-Osipowicz

**Park Narodowy
Zalewu Szczecińskiego**

Propozycja granic obszaru

wariant 1 /14.02.2025 r./

powierzchnia ogólna
5722,00 ha

powierzchnia wód morskich
4336,70 ha

powierzchnia lądowa
1385,30 ha

Gmina Wolin
2954,13 ha

Gmina Stepnica
2767,87 ha

tor wodny do Wolina
156,34 ha

